

Αθήνα, 8 - 4 - 94

Σπεύδω να θυμίσω ότι η πρωτοβουλία για την επανασύσταση της επιτροπής για τον Εμπορικό Κώδικα είναι δική σου. Εσύ, σαν καθηγητής εμπορικού δικαίου και σαν Υπουργός Εμπορίου είχες την απαιτούμενη ιδιαίτερη ευαισθησία για την ολοκλήρωση αυτής της δουλειάς δεκαετιών. Δεν είναι τυχαίο ότι ο συνηθέστατα καθυστερών την υπογραφή του κ. Πεπονής έσπευσε, χωρίς ο ίδιος ή άλλος τις δικές του να διαβάσει το κείμενο, και υπέγραψε το σχέδιο Εμπορικού Κώδικα. Προφανώς, θέλει επί Υπουργίας του ψηφιζόμενο ένα τόσο σημαντικό νομοθέτημα.

Εχοντας καλή εξοικείωση με αρκετούς κλάδους του εμπορικού δικαίου (διατέλεσα εξεταστής σε εξετάσεις ασκουμένων δικηγόρων και δικαστικών επιμελητών στο εμπορικό δίκαιο) φιλοδόκησα να "περιδιαβάσω" όλο το σχέδιο (1989) πριν πολύ καιρό. Δεν τα κατάφερα. Περιορίστηκα σε θέματα Α.Ε., που τα ξέρω και ασφαλιστικής σύμβασης που δεν τα ξέρω, αλλά έχω μιλήσει με Νεκτάριο, Ρόκα, κ.α., επειδή διείδα ότι εμπλέκονται με πρωτοβουλίες και αρμοδιότητες του ΥΠΕΜ.

Για τις Α.Ε. πριν πολλούς μήνες υπέδειξα στον κ. Σχινά τροποποιήσεις των άρθρων 29 και 299 του σχεδίου 1989.

Εσωκλείω φωτοτυπίες των άρθρων αυτών στο σχ. 89 και στο τελικό, όπου φαίνεται ότι η επιτροπή αποδέχθηκε τις υποδείξεις. Οσον αφορά στο 299, απαλείφθηκαν μεταβατικές διατάξεις για τις Α.Ε., που αποτελούν αντικείμενο της έτοιμης τροποποίησης του ν. 2190/20. Οσον αφορά στο άρθρο 29 (επωνυμία Α.Ε.) δεν ξέρω τι να πώ. Ευθεία αντίθεση του αρχικού σχεδίου με το ν. 2190/20, χωρίς να φαίνεται επιθυμία αλλαγής των ισχυόντων για την επωνυμία των Α.Ε.

Πολύ φοβάμαι πως και άλλα θέματα θα αποτελέσουν αντικείμενο κριτικής. Αυτό δεν είναι κακό. Όμως, θα ήταν αποτελεσματικότερη η παρουσία στην επεξεργασία κάθε κεφαλαίου πλειόνων επιστημόνων που να έχουν εποπτεία και της πράξης.

Ερχομαι στο Εμπορικό Μητρώο. (κεφ. ΣΤ')

Εφόσον, ως φαίνεται, κυριαρχεί η ιδέα για την τήρησή του στα Επιμελητήρια (παρακατιών αναφέρω τις επιφυλάξεις μου), ιδού τα σχόλιά μου κατ άρθρο.

Αρθρο 55

1. α) β' γραμμή αντί "για τους εμπόρους" που υποδηλώνει φυσικά πρόσωπα τίθεται για τις "εμπορικές επιχειρήσεις".

β) μου είναι ακατανόητη η υπαγωγή των Α.Ε. και ΕΠΕ στο Εμπορικό - βιομηχανικό Επιμελητήριο. Δηλ. ένα φωτογραφείο (βιοτεχνικό επιμελητήριο) ή εστιατόριο (επαγγελματικό επιμελητήριο) αν έχει τη μορφή ΕΠΕ, Α.Ε. δεν θα "τηρείται" στο ΒΕΑ ή ΕΕΑ, αλλά στο ΕΒΕΑ ; Η θα "τηρείται" διπλά ;

Με λίγα λόγια: Μητρώο τυπογραφείου - ατομική επιχείρηση θα τηρείται στο ΒΕΑ ή ΒΕΠ και τυπογραφείου - ΕΠΕ στο ΕΒΕΑ ή ΕΒΕΠ. Γιατί ; ;

γ) Το γενικό εμπορικό μητρώο πρέπει να τηρείται όχι στο ΕΒΕΑ, αλλά στη Κεντρική Ενωση Επιμελητηρίων, εγώ θάλαγα στο ΥΠΕΜ (θα βοηθούσε πολύ την έρευνα της αγοράς και την επιτελική δουλειά).

3. Οι δικαστικοί λειτουργοί ορίζονται για να ασκούν τη δικαστική εξουσία. Εγγύηση για τη διαφάνεια και την εντιμότητα αποτελούν ; Οι λοιποί Έλληνες ύποπτοι ; Επιτέλους, αυτή η νοοτροπία πρέπει να αναιρεθεί. Προσωπικά, δεν πιστεύω σ αυτή την εγγύηση (και έχω λόγους και δείγματα).

Τι σημαίνει "από εκπροσώπους επιμελητηρίων και επιμελητηριακών κλάδων του τόπου όπου τηρείται το μητρώο" ; Ο συντάκτης φοβούμαι ότι έχει αντιγράψει ξένη διάταξη, αγνοώντας τη δομή των ελληνικών επιμελητηρίων.

Η διάταξη δεν ορίζει ποιός συγκροτεί το εποπτικό συμβούλιο (υποθέτω η διοίκηση του επιμελητηρίου), πόσοι θα είναι οι εκπρόσωποι, και ποιές εξουσίες θα έχει. Ατελής διάταξη.

Αρθρο 56

1. "Κάθε ένωση προσώπων" υποθέτω ότι νοούνται όχι μόνο ενώσεις με νομική προσωπικότητα (ΟΕ, ΕΕ, ΕΠΕ, ΑΕ), αλλά και κοινοπραξίες, αφανείς εταιρίες κ.λ.π..

2. Σύμφωνα με την επιμελητηριακή νομοθεσία, μέλη των επιμελητηρίων είναι και οι συνεταιρισμοί που ασκούν εμπορική δραστηριότητα (π.χ. Consum, προμηθευτικός συνεταιρισμός φαρμακοποιών, κ.λ.π.). Υπάρχουν συνεταιρισμοί αγροτικοί, οικοδομικοί, αστικοί, κ.λ.π.. Όλοι εξαιρούνται και γιατί; Είναι λάθος η γενίκευση και δεν φαίνεται στις προθέσεις του συντάκτη.

Αρθρο 57

Θα προσέθετα : "στο εμπορικό μητρώο "του επιμελητηρίου" του τόπου.....".

Οι αλλοδαπές επιχειρήσεις που ανοίγουν υποκαταστήματα στην Ελλάδα νομίζω ότι πρέπει να εγγράφονται όπου ανοίγουν υποκαταστήματα και όχι μόνο στον τόπο της κύριας εγκατάστασης.

Άρθρο 58

1α. Η λέξη "τυχόν" ειδική εμπορική κατοικία πρέπει να απαλειφθεί. Είναι σπάνιο να ταυτίζεται το σπίτι κάποιου εμπόρου με το γραφείο ή το κατάστημά του. Αλλιώς, θάπρεπε να πούμε και "τυχόν" συζύγου.

Τα φυσικά πρόσωπα δεν έχουν "επωνυμία" για να περιληφθεί στο μητρώο. Ασφαλώς, νοείται διακριτικός τίτλος, (π.χ. διατηρώ ατομική επιχείρηση - καφενείο και το ονομάζω "Όλυμπιακός", αυτό δεν είναι επωνυμία).

β) "Εποπτεύουν" ή "ελέγχουν" το νομικό πρόσωπο. Δηλαδή, τι όργανα είναι αυτά; "Τρόπος δράσης"; Μήπως εννοούμε έκταση αρμοδιότητας και όρια εξουσίας ; Χρειάζεται διευκρίνιση.

Μήπως εκτός των ονομάτων, κ.λ.π. των εταίρων ΟΕ, ΕΕ και ΕΠΕ θάπρεπε να προστεθούν και οι κάτοχοι ονομαστικών μετοχών Α.Ε;

Άρθρο 59

ε) θα προσέθετα και "αιτήσεις" πτώχευσης και "διώξεις" για χρεοκοπία, αν θέλουμε το εμπορικό μητρώο να δίνει εικόνα του επιχειρηματία (βλ. εγκληματολογικά δελτία, όπου περιέχονται και απλές συλλήψεις, σε αντίθεση με ποινικά μητρώα που περιέχουν μόνο καταδίκες). Πρέπει να προβλεφθεί ποιος δίνει τα στοιχεία αυτά (δηλ. οι δικαστικές αρχές), διότι άλλως δεν φαντάζομαι τον πτωχό ή χρεοκόπο να προσκομίζουν στοιχεία για εγγραφή.

Άρθρο 60

Πως εξασφαλίζεται η εγγραφή μεταβολής που δεν συμφέρει τον επιχειρηματία. π.χ. ανάκληση άδειας λειτουργίας της επιχείρησής του ;

Άρθρο 61

2. "Επιμελητής ανικάνου" ; Αδόκιμος όρος. Χρησιμοποιείται και στο άρθρο 8. Ορθό : "επίτροπος".

Άρθρο 64

Και τα καταστατικά των συνεταιρισμών με εμπορική δραστηριότητα (βλ. άρθρο 56. 2) υποβάλλονται σε δημοσιότητα. Και τα κοινοπρακτικά έγγραφα υποβάλλονται στις ΔΟΥ. Δεν θα καταχωρίζονται στο μητρώο ;

Αρθρο 65

"Άμεσα ενδιαφερόμενος" ποιός είναι ;

Ο δανειστής είναι ;

"Εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά" Δηλ. θέλουμε κάποιος άλλος νόμος να ορίσει ότι η καταχώριση δεν γίνεται "αυθημερόν".

Αρθρο 66

Αν η δήλωση δεν περιέχει όλα τα κατά νόμο στοιχεία, θα παραλαμβάνεται;

Ποίος κρίνει ;

Αρθρο 67

Πολύ μεγάλο διάστημα ο μήνας για τη δήλωση. Κυρώσεις; Θάλεγα πρόστιμο για κάθε ημέρα εκπρόθεσμης δήλωσης, αλλιώς η διάταξη θα ατονήσει.

Αρθρο 68

Αλλως ; (βλ. άρθρο 66)

Αρθρο 69

Προβλεψη άν δήλωση, κ.λ.π. "μη νόμιμα". Μήπως θάπρεπε να προστεθεί "η ελλιπή".

Γιατί η πολυτέλεια του Δικαστηρίου και όχι το εποπτικό συμβούλιο του άρθρου 55;

Αρθρο 70

1. Ισχύουν τα σχόλια υπό άρθρο 69. Γιατί να μη γίνεται αυτεπάγγελτη εγγραφή σε κάθε περίπτωση που περιήλθαν σε γνώση του τηρούντος το μητρώο στοιχεία; (με γνωστοποίηση της εγγραφής στον παραλείψαντα).

Αρθρο 71

Πως θα ξέρει το δικαστήριο ότι δεν είναι εγγεγραμμένος στο μητρώο ;

Αρθρο 72

Οποιος έχει έννομο συμφέρον ("άμεσα ενδιαφερόμενος") γιατί να μη ζητά την εγγραφή από τον τηρούντα το μητρώο, προσκομίζοντας τα απαραίτητα δικαιολογητικά (με γνωστοποίηση στον παραλείψαντα για τυχόν αντιρρήσεις). Θα ταλαιπωρήσουμε τη Δικαιοσύνη.

Αρθρο 73

Στο Δικαστήριο να υπάγονται διαφορές μόνο γύρω από καταχωρίσεις.

Αρθρο 77

1. Ανατρέπεται ο ν. 2190/20, που προβλέπει ότι οι Νομαρχίες αποστέλλουν στην εφημερίδα της Κυβέρνησης στοιχεία για καταχώριση, μετ έλεγχο βέβαια των δικαιολογητικών, κάτι που δεν φαίνεται να αλλάζει ο Εμπορικός Κώδικας.

Ποιό είναι το νόημα της καταχώρισης στο ΦΕΚ, αφού ο κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να παίρνει στοιχεία από το εμπορικό μητρώο του Επιμελητηρίου; Λοιπές δημοσιεύσεις για ΑΕ (εφημερίδες κ.λ.π.) θίγονται;

Αρθρο 80

Να σημειώνουν πού ; Υποθέτω στα φορολογικά τους παραστατικά (τιμολόγια, κ.λ.π.) η και στα επιστολόχαρτά τους.

Αρθρο 81

Προτιμώ διοικητικά πρόστιμα και όχι ποινικά δικαστήρια.

Αρθρο 299

1. Με τη διάταξη αυτή καταργείται η τήρηση μητρώου ΑΕ στις Νομαρχίες. Πως θα ασκείται η εποπτεία χωρίς μητρώο ; Η δεν τη θέλουμε πιά; Η θα παίρνουν στοιχεία από τα επιμελητήρια ;

Η θέση μου για λιγότερο και αποτελεσματικότερο κράτος είναι δοσμένη. Εδώ το ερώτημα είναι σαφές. Επιθυμούμε ή όχι τη διοικητική εποπτεία τουλάχιστον στις ΑΕ ; Θα χορηγείται άδεια σύστασης ; Θα ανακαλούνται άδειες όταν και όπου ορίζει ο ν. 2190; Αν ναι, δεν βλέπω κανένα λόγο να μην τηρείται το εμπορικό μητρώο των ΑΕ στις Νομαρχίες με γενικό μητρώο στο ΥΠΕΜ και μετάδοση πληροφοριών στα επιμελητήρια, όπως άλλωστε γίνεται και σήμερα. Πολύ περισσότερο που είμαστε με το ένα πόδι στον "ΚΛΕΙΣΘΕΝΗ" για τη μηχανογράφηση των ΑΕ. Εχει ξεκαθαρίσει η Επιτροπή Σχέδιου Εμπορικού Κώδικα τι θέλει πάνω σ αυτά τα ερωτήματα; Και πως οριοθετεί τις αρμοδιότητες Επιμελητηρίων και Εποπτεύουσας Αρχής.

Όσον αφορά στην ουσία:

Επιμελητήρια ή Νομαρχίες

Δίνω την εικόνα των επιμελητηρίων στην Ελλάδα, από άποψη προσωπικού, αφού υπογραμμίσω ότι υπάρχει και νομός (Ευρυτανίας) ΧΩΡΙΣ επιμελητήριο (τα επιμελητήρια ιδρύονται με πρωτοβουλία παραγωγικών τάξεων του νομού). Ιδού:

Υπάρχουν επιμελητήρια πολύ φτωχά. Υπάρχουν επιμελητήρια με σώρευση πλούτου που έχει θαμπώσει τις διοικήσεις, που λειτουργούν, συχνά, πελατειακά και σπάταλα. Η αποτελεσματικότητα της δράσης τους δεν έχει μετρηθεί ούτε εκτιμηθεί. Η υποχρεωτικότητα της συνδρομής δημιουργεί γκρίνιες στους εγγραφόμενους, που επιδεικτικά αρνούνται να μετέχουν στις διαδικασίες.

Ηδη, τα επιμελητήρια έχουν υποκαταστήσει τους αντίστοιχους συνδικαλιστικούς φορείς, λόγω της οικονομικής τους αυτοτέλειας και συχνά λειτουργούν "συνδικαλιστικά". π.χ. στον Πειραιά, πρωτεργάτες της απεργιακής κινητοποίησης ήταν οι Κασιμάτης - Μοσχολιός.

Φρονώ ότι το εμπορικό μητρώο πρέπει να τηρείται στις Νομαρχίες.

Όσον αφορά στις Α.Ε., το σύστημα λειτουργεί επί δεκαετίες στις Νομαρχίες και η λειτουργία αυτή, με μηχανογραφική υποστήριξη (αναμενόμενη τάχιστα), μπορεί να γίνει υποδειγματική και, εύκολα - δύσκολα μπορεί να καλύψει και όλο το εμπορικό μητρώο !, πολύ πιο σύντομα και αποτελεσματικά από τα Επιμελητήρια. Και σε κάθε περίπτωση, εύλογα μπορούν να διαχωρισθούν οι Α.Ε., με βάση δύο επιχειρήματα: α) 'Ηδη, τηρείται επί δεκαετίες μητρώο Α.Ε. στις Νομαρχίες και β) Στις Α.Ε. πέραν της τήρησης του μητρώου ασκείται και διοικητική εποπτεία. Οι καταχωρίσεις φέρνουν έσοδα πολλαπλάσια της απαιτούμενης δαπάνης για την τήρηση του μητρώου κι έτσι δεν υπάρχει θέμα δημοσιονομικό. Στο κάτω - κάτω και τα επιμελητήρια είναι ν.π.δ.δ. Το γεγονός ότι σε αρκετές χώρες το μητρώο τηρείται ανέκαθεν στα επιμελητήρια, και δη "επιμελώς", αποτελεί επιχείρημα ότι και εδώ πρέπει να συνεχίσει να τηρείται όπου τηρείται "επιμελώς" (Νομαρχίες για Α.Ε.) και να επεκταθεί και σε άλλες μορφές εμπορικών επιχειρήσεων.

Διαβάζοντας στη σελ. 27 της αιτιολογικής έκθεσης ότι "η επιτροπή έκρινε ότι τα επιμελητήρια παρέχουν επαρκή και αναμφισβήτητα εχέγγυα για την τήρηση και ενημέρωση του μητρώου", αναρωτιέμαι αν η επιτροπή έχει πίνακα των επιμελητηρίων στην Ελλάδα και της κατάστασής τους.

Επίσης, στη σελ. 3 της ίδιας έκθεσης δηλώνεται ότι το δίκαιο των Α.Ε. εξαιρείται των ρυθμίσεων του Κώδικα, πλην όμως γίνεται καταλυτική παρέμβαση με το εμπορικό μητρώο των Α.Ε.

Έρχομαι στο κεφ. Ζ'

Υποθέτω ότι το κεφάλαιο για τα εμπορικά βιβλία και για τον ισολογισμό γράφτηκε πριν 10 - 15 χρόνια και δεν ξαναδουλεύτηκε. Αγνοούνται επιδεικτικά κοινοτικές οδηγίες (ΠΔ 409/86, 419/86, 498/87).

Περαιτέρω σε άλλο σημείωμα.

Κλείνω με την ασφαλιστική σύμβαση.

Το σχέδιο Εμπορικού Κώδικα περιέχει 41 άρθρα (187 - 227) για την ασφάλιση. Η επιτροπή στο ΥΠΕΜ ολοκλήρωσε σχέδιο από 43 άρθρα για την ασφαλιστική σύμβαση (παρέστην μόνο σε δύο από τις πολλές συνεδριάσεις). Μην κατέχοντας (ακόμη) καλά το θέμα, παρεκάλεσα πριν καιρό να γίνει συσχέτιση των δύο κειμένων.

Η Ένωση Ασφαλιστικών Εταιριών μου παρέδωσε την επισυναπτόμενη επιστολή και οι δικηγόροι της Ένωσης ενιασέλιδο σημείωμα (βλ. φωτ.). Θεωρείται ότι το σχέδιο Εμπορικού Κώδικα περιέχει και σήμερα τις ίδιες διατάξεις όπως πριν 10 - 15 χρόνια (αρχικά σχέδια) χωρίς προσαρμογή στα νέα δεδομένα.

Θα ήταν σκόπιμο να δίνουμε στη δημοσιότητα το σχέδιο ασφαλιστικής σύμβασης της ομάδας ΥΠΕΜ για σχόλια κ.λ.π. και να γίνει κοινή συνεδρίαση των δύο επιτροπών, με παρουσία μου (με την προϋπόθεση να διαβάσω και κατανοήσω πλήρως το θέμα).

Δεν θα ήταν άσκοπο να ακούσουμε τις απόψεις του Συνδέσμου Α.Ε. (επιθυμούν να οργανώσουν τιμητική για σένα εκδήλωση και απάντησα καταφατικά), για το θέμα του μητρώου. Σκόπιμη θα ήταν και μία συνάντηση με τα Προεδρεία των μεγάλων επιμελητηρίων.

Ο Εμπορικός Κώδικας ανέμενε την φήφισή του πολλές δεκαετίες. Ας αναμείνει 1 - 2 μήνες ακόμη.

Γ.Γ.